2023

Time - 3 hours

Full Marks - 80

*Answer **all groups** as per instructions.*
Figures in the right hand margin indicate marks.

GROUP - A

१। एकपदेन सर्वेप्रश्नानामुत्तरं दीयताम्। (१ × १२

(क) शापग्रस्त: यक्ष: कुत्र निवसति ?

(ख) ''मेघे माघे गतं वयं'' इत्युक्ति: कस्य ?

(ग) मेघदूतस्य अङ्गीरस: क: ?

(घ) दशार्णदेशस्य राजधानी किं वर्त्तते ?

(ङ) अवन्त्यां कस्य कथाया: प्रसिद्ध: वर्त्तते ?

(च) महाकालमन्दिरं कुत्रास्ति ?

(छ) रन्तिदेवस्य कीर्त्तिस्वरूपा प्रवाहिता नदी का ?

(ज) किं सर्वप्राचीनं कथाकाव्यम् ?

(झ) हितोपदेशे कति परिच्छेदा: सन्ति ?

(ञ) गद्यसाहित्यस्य प्रथमः रचनाकारः कः ?

(ट) जयदेवस्य गीतगोविन्दे कति अध्यायाः सन्ति ?

(ठ) पञ्चतन्त्रे प्रथममन्त्रस्य नाम किम् ?

GROUP – B

२। अधोलिखितेषु अष्टप्रश्नानामुत्तरं अतिसंक्षेपेण लिखत । (२ × ८

(क) ''स्वाधिकारात्'' इत्यत्र कीदृशः अधिकारः वर्णयत ।

(ख) गमनकाले प्रकृतिः कथं मेघं स्वागतं कृतवान् ?

(ग) किं नाम कथासाहित्यम् ?

(घ) मेघदूते नायकस्य नाम कथं न प्रदीयते ?

(ङ) रामगिरिआश्रमः कीदृशः आसीत् ?

(च) विष्णुशर्माकृतपञ्चतन्त्रस्य तन्त्राणां नामानि लिखत ।

(छ) संक्षेपेण काव्यभेदं प्रदर्शयत ।

(ज) भर्तृहरेः शतकत्रयाणां नामानि लिखत ।

(झ) चम्पूकाव्यस्य लक्षणं लिखत ।

(ञ) गद्यकाव्यस्य भेदं प्रदर्शयत ।

GROUP – C

३। अधोलिखितेषु अष्टप्रश्नानामुत्तरं लिखत । (३ × ८

(क) मेघस्य यात्रायां के अनुकूलाः संकेताः ?

(ख) कः प्रद्योतः ? तस्य का कथा प्रसिद्धा ?

(ग) उज्जयिन्या वैभवं वर्णयत ।

(घ) रन्तिदेवस्य का कीर्त्ति आसीत् ?

(ङ) शरवणभवः कः ? तस्य सेवां मेघः कथं करिष्यति ?

(च) कैलासकोले अलका कथं शोभते ?

(छ) जयदेवः कः ? संक्षेपेण परिचयं लिखत ।

(ज) ''गद्यं कविनां निकषं वदन्ति'' – तात्पर्यं लिखत ।

(झ) नलचम्पूकारस्य सामान्यपरिचयं लिखत ।

(ञ) हितोपदेशस्य महत्त्वमालोचयत ।

GROUP - D

सर्वेप्रश्नाः समाधेयाः ।

४। संस्कृतसाहित्ये गद्यकाव्यस्य उत्पत्तिःविकाशं च वर्णनीयम् । (७

अथवा

गीतिकाव्यपरम्परायां गीतगोविन्दस्य स्थानमालोचयत ।

५। मेघदूतमनुसृत्य प्रकृतिवर्णने कालिदासस्य नैपुण्यं प्रदर्श्यताम् । (७

अथवा

मेघदूते वर्णितानां नदीनां शोभां वर्णयत ।

६। सप्रसङ्गं व्याख्या कार्या – (७

''याच्ञा मोघा वरमधिगुणे नाधमे लब्धकामा।''

अथवा

''कामार्था हि प्रकृतिकृपणाश्चेतनाचेतनेषु।''

७। उत्कलभाषया आङ्गलभाषया वा अनुवादः कार्यः – (७

मन्दं मन्दं नुदति पवनश्चानुकूलो यथा त्वां
वामश्चायं नदति मधुरं चातकस्ते सगन्धः ।
गर्भाधानक्षणपरिचयान्नुनमावद्धमालाः
सेविष्यन्ते नयनसुभगं रवे भवन्तं वलाकाः ।।

अथवा

वक्रः पन्था यदपि भवतः प्रस्थितस्योत्तराशां
सौधोत्सङ्गं प्रणयविमुखो मा स्म भूरुज्जयिन्याः ।
विद्युद्दामस्फुरित चकितैस्तत्र पौराङ्गनानां
लोलापाङ्गैर्यदि न रमसे लोचनैर्वञ्चितोऽसि ।।